

Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada. Published twice every week in English and Magyar languages. Circulating in the 9 Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire. Printed and published at its Office and place of business 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEVILLE CALEDONIA CHESHAM CROWLAND FRED CITY PORT WILIAM ST. CATHARINES HAMILTON MONTREAL NEW WATERSFORD NIAGARA FALLS OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUINCY ST. CATHARINES SPRING HILLS SUREBURY SYDNEY TORONTO WINDSOR WINNIPEG

Kanada Magyar Újság

Twice a Week CANADIAN HUNGARIAN NEWS Coast to Coast

BEKÉRVEK CANA. CALHOUN EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPORSVAR LEASK LETHRIDGE NORBURY OTTAWA PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAKONHILL SORHALLON ST. LAZLO SZEREFYFOLD SUBAS VANCOUVER WEAVER WYBURN WHITEWOOD YORKTON

Az egyetlen katasztrófát megelőző független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyar nyelvű hírlapja, amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegen szakkartott magyarok érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivívni minden honfitársunk számára.

VOL. XI. EVFOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG, MAN.

1934. TRIANON 15. AUGUSZTUS 7 KEDD

No. 63 SZAM.

ISMÉT IDEIGLENESEN "RENDEZTÉK" A SEGÉLY ÜGYÉT!

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

N. S.

Szánkéslet 300 évi kiadásátlan, noha 1730 óta hányászik.

MacDONALD tartományi miniszterelnök — aki névrokonát, a brit miniszterelnököt "gaelic" azaz ó-akót nyelven üdvözölte — képtelen volt ugyanezen a nyelven választ kapni, miután a skót hányászeszlából származó angol kormányfő kijelentette, hogy csak — angolul tud.

COMMISSION, azaz kormányfő független szakértő bizottság fogja az augusztus 10. utáni hetekben felülvizsgálni a tartomány gazdálkodását. Az angliai és torontói egyetemi tanárokból álló bizottság annak okát, igyekszik majd kideríteni, hogy miként lehetne feltenni a tartományi lakosság jólétét.

Que.

A legtöbb vajot termelő tartomány, közel 1,400 tefeleppel.

A ST. LAWRENCE tengeröböl elnyelte a Peterboról 24 éves John Smith-et, aki csónakon akarta átszeli a Gaspé-től Newfoundlandig terjedő távolságot. Eredetileg az angliai Peterborba vezetett volna a vakmerő hajós, miután azonban teljesen nyoma veszett, pusztulását bizonyra veszik. — Ugyancsak életét vesztette a quebeci kereskedelmi akadémia egy papjánára, midőn a Nicolet tóban furdott.

A MONTREALI "Terrebone" nevű kirándulóhajó éjszakai körutazását váratlan katasztrófa szakította félbe. A gőzös váratlanul összeütközött a CNR nyugat-indiai járatának "Lady Somers" nevű tengerjárójával és kicsibe mulott, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt.

Ont.

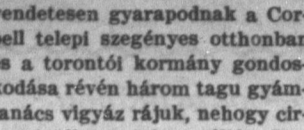
Ercsényből több mint egy billió dollárnyi kincsot hoztak felcsinára.

"KIDNAP" banditákat, azaz emberrablókat fogott el a torontói rendőrség, akik állítólag váltásdíj kiközlésére érdekében merényletet terveztek a Canada Packers hufeldolgozó gyár tulajdonosa ellen. A rendőrközre került öt gyanúsított egyikét fel is ismerték egy gyógyszerész, akinél kábítószert akart az illető vásárolni. Az augusztus 9-iki tárgyalás kimenetelét érdeklődéssel várják Torontóban.

A VETERÁNOK Torontóban rendezték idelel ősszeülvételüket, mely alkalommal olyan tömegekben hullámozott az uccsokon, mint a háború óta egykor sem. A kiszolgált katonák augusztus 4-én kezdődő találkozója kerekben 60 ezer ember gyűlt össze, amiben — rossz nyelvek szerint — része van annak is, hogy most már szabaddan folyik a "Queen City" — ben az — itóka!

1 1/2 FONT súlyú csecsemő született Temiskaming északi fakitermelő telepen, de az orvos képtelen volt a csöppnyi emberalánt életben tartani. — A Dionne család immár tíz hetes ikrel, csám szerint öten, ör-

Man.

Man.

4,304 iskolájába 160 ezer tanuló jár évente

MÉRÉGGEL elküvetett gondatlanság címén egy évi börtönrre ítélték Mary Karcha white-mouthis asszonyt mert háza előtt párisi zöldell hintette be a füvet. Miután a legelésző teheneket nem mérgezte meg a pondrók ellen szánt mérge, az ítéletet fel-függesztették, de a perköltség megfizetésére kötelezték a vádlottat.

GYANUS körülmények között halt meg egy újbévándorló Winnipegben. A véres szájjal, összezuozott koponyával és súlyos belső sérülésekkel hazavánszorgó férfi halála előtt annyit mondott lakótársainak, hogy leessett egy kerékpárról. Az orvosok kétségbe vonják ezt az állítást, a rendőrség pedig nem tudja kideríteni, hogy hol és kinek a biciklijével törtéte össze magát a szerencsétlen ember.

A HÁBORUS készülődés és a diktatóri kormányzás ellen tüntettek szombaton, augusztus 4-én a winniepei ifjúsági szervezetek. A felvonulásból egyes nem maradhettek el a helybéli kommunista sem. Nagy kérdés, hogy ezek után szemet fog-e hunyni a világ afelett, hogy ma Oroszország készülődik legveszettebb háborúra s ugyanott legkönyörtelenebb a diktatúra is.

Sask.

21 évvel enélkül meg a North-West Territóriohez tartozott.

MEGFULLADT egy 3 éves kisfiu Mennon telepen, annyira teletölte száját a "peanut" nevű mogyoróval. Hiába hozták el a szomszéd falu ápolónőjét, a gyermek már nem tudtak segíteni.

OSALÁSON kapták a reginal méhészeti felügyelőt és a bünygy tárgyalás is hűvösre teték. Alexander inspektor ugyanis ravasz uton akarta megkaparítani egy lethbridgei folyóparton, rettenetes nyomorban a piszokban élő zsugori 16 ezer dollárját. A vádlott örökös-levélet hamisított és két büntérsával aláírta, mintha mindez a north-battlefordi elmegyógyintézetbe került zsugori személtárára történt volna. A turpisság kiderült és így mind a három gyanúsított elveszi méltó büntetését.

CSALÁTKOZTAK a reginal kormányban a nedvesek, amennyiben Gardiner miniszterelnök kijelentette, hogy mindaddig nem lehet szó a sör poharankénti kíméréséről, míg ennek ügyében nem változtatja meg a fennálló rendelkezéseket az összeülvétartományi parlament. Miután a június 19-i népszavazás 191 ezer szavazattal 161 ezer ellenében a poharankénti kímérés mellett döntött, sokan azt hitték,

ANGLIÁBAN IS GYŐZTÜNK!

MAGYAR ATLÉTÁKNAK TAPSOLT ÖTVENEZER LONDONI SPORTBARÁT — A HÁROM LEGFÉLTETEBB BAJNOKSÁGOT RAGADTUK EL A BRITKEK LEGJOBBAJAITÓL — MEDVEBŐR-KUCSMÁS GÁRDISTÁK ZENEKARA JÁTSZOTTA: "ISTEN ÁLDJ MEG A MAGYART!"

Jelentették, hogy Európa úyszólván minden országának atlétáit legyőzték az Óhaza bajnokai, sőt távfutásban az Egyesült Államokat is maguk mögött hagyták. Angliából azonban csak most érkeztek meg az ottani nemzetközi sportversenyekről szóló tudósítások, melyek ismét fényes magyar eredményekkel gazdagították sportunk aranykönyvét.

Három angol bajnokságot magyar fiúk vittek el és a brit világbiradalom főtárasában 50 ezer főnyi néző tapsolt, amide az árbocra háromszor került fel a piros-fehér-zöld lobogó és a

medvebőr-kucsmás gárdezred zenekara rázendített a Himnuszra: "Isten áldj meg a magyart!"... Bajnokaink lendületes teljesítménye, sportszerű fellépése még a ködös London lakosságának szívét is felmelegítette és a rekord-közönség viharosan ünnepelte atlétáinkat.

A 100 yardos futásban a magyar Sir Anglia két büszkeségét: Rangeley-t és Sweeney-t biztalan verte, sőt megelőzte a holland Bergert is, akit Európa legjobb futójának tartanak. Sir ideje 9.9 másodperc volt, ami világláviszonylatban is jó eredménynek számít.

Bódossy a magasugrásban vitte el az elsőbbséget több mint tíz nemzet legjobbjaitól és 190.5 centiméteres — azaz 6 láb 7 inches — magasugrással biztosította magának a bajnokságot.

A harmadik magyar győzelmet a "Budapesti Birkozó és Torna Egyesület" 4x110 yardos staféta-csapata szerezte meg a magyar színeknek. A BBTEN egyszerű együttese emberlelti küzdelemben jutott be elsőnek a célhoz és 43 másodperc idejével maga mögött hagyta a legjobb staféta-futókat.

"PAPA" HINDENBURG — HALOTT

AZ UJABB KOR LEGNAGYOBB KATONAI GYŐZELMÉNEK CSATASIKJÁN HELYEZIK NYULALOMRA NEMETORSZÁG MEGMENTŐJÉT — KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENSGÉLSEL, SŐT A CSASZARRAL IS BATRAN SZEMBESZÁLLT A POROSZ HADVEZÉREK LEGKIVALÓBBIKA — EGYSZERŰ FALUSI LAKABAN HUNYTA LE SZEMÉIT MINDEN IDŐK LEGJOBBAN SZERVEZETT HADSEREGÉNEK MARSALLJA

Allig három hetet kellett volna még kitartania, hogy a tannenbergi győzelem 20-ik és a saját életének 87-ik fordulóját megünnepelje Hindenburg Pál, Németország megmentője. A legendás hírü hadvezér ehelyett mult csütörtökön reggel örök alomra hunyta le szemeit Neudeck porosz falucska határában, ahol utolsó éveinek nagy részét töltötte. Az agt tábornerszernagy, aki örök életében kerülte a parádét, lehetőleg távol tartotta magát a német főváros zajától és mint a freystadt-i járás puritán életi luteránusainak "Papa Hindenburg"-ja plihent bábéran.

A tannenbergi hős azonban csak látszólag vonult vissza a közszergelestől. Ő volt az, aki mint rajongásig szerett köz-társasági elnök — Hitler uralomrajutását éveken át megakadályozta; sőt amidőn elkerülhetetlen volt a nazi-diktatúra elkiáltása, az ő befolyásának köszönhető, hogy a kilengésnek szárnak és így egyáltalában nem tartozott a kedvelt embekek közé.

Hindenburg azután meg is mutatta, hogy érti a mesterséget. A többszörös tuleróvel szemben nemcsak tökéletes győzelmet aratott (a "mi lapunk" 1935-ös Képes Nagy Naptárában részletesebben ismertető) vakmerő haditervével, ha-

szág, hanem az egész világ rész-véte fordul a Hohenstein s Tannenberg közötti síkság felé. Ott aratta ugyanis Hindenburg 1914 augusztusában minden idők legnagyobb katonai győzelmét és ugyanott, a tannenbergi hősköcs-csütörtökön reggel örök alomra hunyta le szemeit Neudeck porosz falucska határában, ahol utolsó éveinek nagy részét töltötte. Az agt tábornerszernagy, aki örök életében kerülte a parádét, lehetőleg távol tartotta magát a német főváros zajától és mint a freystadt-i járás puritán életi luteránusainak "Papa Hindenburg"-ja plihent bábéran.

A világháború első hónapjának eseményei óta joggal vette körül Hindenburgot legendás hír. Az akkor már nyugdíjban levő tábornokot a kelet-poroszi országi német seregek veresége után egyik napról a másikra az oroszok elleni haderők parancsnokává nevezték ki. Ez már azért is általános figyelmet keltett, mert Hindenburg nem egyszerű odamondogatót — még békeidőben — II. Vilmos császárnak és így egyáltalában nem tartozott a kedvelt embekek közé.

Hindenburg azután meg is mutatta, hogy érti a mesterséget. A többszörös tuleróvel szemben nemcsak tökéletes győzelmet aratott (a "mi lapunk" 1935-ös Képes Nagy Naptárában részletesebben ismertető) vakmerő haditervével, ha-

nem 1914 augusztus 29.-én teljesen körükerítette Samsonov seregét. Hindenburg diadalmas nemeteli ezen az egyetlen napon 92 ezer orosz foglyot ejtettek, 350 ágyút zsákmányoltak és a rákövetkező napokon az ellen-ség 50 ezer halottját helyezték tömegsírokba. Az orosz hadvezér az elfogatás helyett a halált választotta: fobelöltte magát.

Szeptember második felében a második orosz hadsereget is megsemmisítette Hindenburg, ugyhogy Rencenkampf tábornok 45 ezer fogoly hátrahagyása után fejveszeten menekült a mazuri tavak vidékéről, melyek mocsaralán ki tudja hány orosz vesztette életét. A keleti harc-térn elirt sikerei után a francia fronton főparancsnokká nevezték ki a nyugdíjas Hindenburgot, hogy a kértkező fiatalabb hadvezérség által okozott baklőveket kipalírozza.

Ő építette meg az áttörhetetlen "Hindenburg-deckung"-okat melyeken csak az élelemhiány s az ellenség által szított elégedetlenség tudott győzedelmeskedni. Mindaddig, míg a német katonák szelleme meg nem tört — Franciaország, Anglia, Kanada, az Egyesült Államok és a gyarmat-éggel egyesített hadseregei véres fölvet buktak vissza "Papa" Hindenburg hadvezéri lángelméje előtt.

720 EZER BOLSEVIKI A BIRÓSÁG ELŐTT

Még februárban megirtuk, hogy Moszkva kérielhetetlen ural félmillió orosz számúzték a kommunista pártból mert nem voltak olyan vörösek hogy a tulajkapásokat észre ne vették volna és fel ne merték volna emelni szavukat a diktátorok zsarnok-politikája ellen. Ujabban ismét hasonló "nagytakarítás"ról érkezik megbízható forrásból hír s a jelek szerint a világ összes diktátorai elbujhatnak a mögött a bosszuállás mögött, mellyel Stalin saját híveit tizedeli meg.

Akárcsak a világ jogos felháborodására Hitler tette a saját csatlósáival, Lenin utóda is magából a kommunista pártból rekeszti ki a mindjában erősebb hangon reformokért dühbörög ellenzékét. A kábeltávirati jelentések értelmében Moszkvában teljes üzemben dolgozik a "Chistka", azaz a legszűresebb bolsevikokból alakult bíróság, mely korlátlan hatalom-

mal dönt a kommunista párt bármely ellenzék-gyanus tagja felett.

Mig a múlt télen félmillió bolsevikot ert utl végzete, most 720 ezer kommunista párttag kapott idézést és legtöbbjük még csak ki sem nyithatja védelemre száját s máris el fog fejelet hangzani a szigorú ítélet. Oroszországban nem feltlenül szükséges, hogy Szibériába számúzzenek valakit, elég csapásnak számít az, ha kitilják a kommunista pártból, mert hiszen csak a vörös arisztokrácia tagjai élveznek emberhez méltó életet, a nép nagy tömegei ellenben ugyanolyan politikai elnyomatás alatt szenvednek, mint a gyűlölt cárok alatt.

A nagy lapok moszkvai tudósítói megegyeznek abban, hogy részben kényszer-intézkedés az újabb "Chistka" a szovjetkormány részéről. Az idén télen ugyanis még borzalmasabb éhínségre van kilátás, mint évekkel ezelőtt, midőn valóban mil-

lionszámra pusztult az emberélet Oroszországban. Főleg a vidéki lakosság száma fogyott meg, miután Moszkva a városi csöcselék haragjától rettegve, még az utolsó szem búzát és takarmányt is elrekviráltatta a termelőktől. A szovjetkormány pedig egy okoskodik: ha kevesebb a párttag, kevesebbet kell élelmezni. Már hogy a pártból ki tilított százezrek éhen vesznék-e, az igazán "magánügy".

Nem csoda tehát, hogy az angol újságokat olvasó kanadai lakosság nem kér az efféle "megváltás"-ból, legyen az akár Hitler, akár Stalin szabadalma! Csak olyanok hisznek még valóságos vaksággal a vörös mennyországban, akik meg tudják emészteni az ilyen kijelentéseket.

"A Szovjetunióban nagy dolgokat művelnek a társadalom javára a volt bünözök." ("Kanadai Magyar Munkás" 1934 július 26.-iki száma.)

AZ EDDIGI 33% HELYETT 10-25%-OS TÁMOGATÁST HAJLANDÓ CSAK ADNI OTTAWA A TARTOMÁNYOKNAK — MÉG NEM DÖNTÖTTÉK A KISZÁRATT FARMEREK FELLEGÍTÉSE ÜGYEBEN — B. C. DOLGOZTATNI AKARJA AZ ELLÁTOTTA-KAT — ÁLTALÁNOS AZ ELEGEDETLENSÉG BENNETTEL SZEMBEN

Annak ellenére, hogy alig egy-két napra tervezték, még most sem ért véget az ottawai relief-konferencia. A kudarc legfőbb oka, hogy Bennett miniszterelnök elhatározása folytán a birodalmi államkincstár nem hajlandó továbbra is vállalni a nincstelenek ellátási költségének egy harmadát, hanem ezt önhatalmulag 25%-ra, sőt egyes tartományok esetében 10%-ra csökkentette. Érthető ezekután, hogy Quebec miniszterelnöke otthagyta a tanácskozást, miután attól amugy sem remélhet sokat az ország lakosságának egy negyedét magának valló francia-kanadai tartomány

Az érdekeltek közül különösen British Columbia miniszterelnöke tiltakozott a relief-kérdéssel való illetén "kurtán-furcsán" elbánás ellen. Pattullo el is ért annyit, hogy Bennett miniszterelnök mult pénteken ismét tárgyalásba kezdett a csendes-tengeri tartomány megbírtaitaival. British Columbia elsősorban is azt vitatja, hogy közvetlen segély helyett közmunkákkal kell segíteni az inségeseken, ezenkívül pedig meg akarja váltatni a CNR-ral a tartományi tulajdonban levő Pacific Great Eastern vasutat, mely tetemes ráfizetéssel nyújtja le a belföldi Cariboo kerület forgalmát.

Országszerte nagy megütöztést váltott ki a Bennett kormány váratlan állásfoglalása. Ottawában ugyan azt hangoztatják, hogy a relieffel unos-unatlan elküvetett visszaélések kézzeltették erre a lépésre a kormányt; mégis jogos felháborodást keltett, hogy idejét mult kutyabőrökre hivatkozva ismét a tartományok magánügyeinek jelentik ki a nincstelenek ellátását, ami kétségtelenül még több panaszra, még nagyobb népvándorlásra és még nagyobb elégedetlenségre ad majd okot.

Az 1935 március 31-ikén érvényét veszto relief-törvény ugyan szabad kezét ad a kormánynak a részletkérdésekben, mégis mindeki azt várta, hogy központi irányítással rövidebb időn belül érhetnek el a munkanélküliek tisztességes ellátást. Maga Bennett miniszterelnök is ezt vallotta, midőn még 1930-ban kijelentette: "A relief-kérdés megszünt helyi jellegű probléma lenni; még a tartományok is gyengék a megfelelő megoldásra, mely a birodalmi kormány kötelessége..."

Ehelyett most Bennett csupán a katonai vezetés alatti ugyan nevezett kényszer-kempek és a áthuzni a telet.

szárazság által sújtott vidékek segítését vállalja magára, míg a többi nincstelen egyszerűen a tartományok nyakába szózza. Még hozzá egyes esetekben oly csekély pénzzelleggel hajlandó csak támogatni Ottawa a tartományokat, hogy azok most nem tudják, hogy vajon újabb kölcsönökkel növeljék adósságalavagy inkább csökkenték az így is elégtelen relief-adagokat.

A kormány kibocsátott ugyan egy magyarázó nyilatkozatot, melynek értelmében "szükség esetén" időnként kisegíthetik nagyobb összegekkel is a tartományokat, viszont azt akarják főleg elérni, hogy csak azok kapjanak az adófizetők pénzéből, akik arra valóban rászorulnak. Ezzel szemben az a tény, hogy például Alberta szemétké havi 75 ezer dollárral akarják kiszurni, jellemzi a kincstár szűkmérségségét. A többi tartományok közül eddig kénytelenek voltak az alábbi összegekkel megnagyodni a következők:

Saskatchewan miniszterelnöke — multán megjárta Torontót és Montrealt — augusztus 6.-án ismét visszaérkezett Ottawába, hogy folytassa a kormánytal tárgyalásait a prérítartomány relief-ügyei dolgaiban. Gardiner az újságrók érdeklődésére elmondotta, hogy Bennett miniszterelnök havonként 200-200 ezer dollárt hajlandó kiutalni Saskatchewannak a városi inségesek segélyére. Ami a kiszáradt vidékek farmerének reliefjét illeti, arra vonatkozólag Weir földművelésügyi miniszterrel tárgyal Gardiner. Egyelőre még nem került nyilvánosságra, hogy milyen formában és mily összegig hajlandó segíteni az ottawai államkincstár a tönkrement gazdákat.

Manitoba már egyáltalában nincs megelégedve a részére kiutalt havi 115 ezer dolláros állampénnyel. Bracken miniszterelnök kijelentette, hogy a tartomány képtelen évenként 200 ezer dolláros támogatásban részesülni a winniepei kincstár Ottawától.

Ugyancsak élesen tiltakozott Ontario miniszterelnöke Bennett elhatározása ellen. Ennek okát főleg abban látják, hogy Heburn még maga sincs tisztában Ontario pénzügyeivel, viszont annyit már kiderült, hogy a "leggazdagabb" kanadai tartomány jövedelme erősen megcsappant a közelmúlt évek során és így a torontói kormány is nagy nehézségek árán fogja nevezett kényszer-kempek és a áthuzni a telet.

LEGUJABB HIREK

AZ ALLATTENYESZTŐK részére jó hírt hozott a Londonból Quebecbe érkező Ferguson kanadai főmegbírtott. Észert az 1934 első félre engedélyezett 23,500 fonyi bevittelt kvótát 5,500 fonyi megtöltötte Nagybritánia és így a kanadai gazdák az év hátralévő hat hónapjában 29 ezer 16 kilót marhát adhatnak el az angol piacra.

A NAZIK megváltottatták Németország alkotmányát, melynek értelmében a köztársasági elnök hatálával a felsőbíróság elnöke vennie át az ország legfőbb irányítását. Hitler saját magának foglalta le az elnöki méltóságot és augusztus 19.-ikére előrelátathatólag, mint egyetlen elnökjelölt fog felépni.

600 BOMBÁVAL indul harcra Boze villamosági mérnök a Texas kiszáradt vidéki fölét legbő felhők ellen, hogy mesterséges esővel igyekezze segíteni a tönkrement farmerek helyzetén. Egy 8 személyes repülőgépen 12,000 láb magassáig emelkednek az "esőcsónakok", akiknek tevékenységét érthető érdeklődéssel kísérik a gazdák.

EGYHÁBORU dühöngött Ontario középső vidéki felett és a nagy anyagi káron kívül három emberéletet oltott ki. Egy amerikai asszony a kanadai part mellett csónakozott két kis gyermekével, midőn a vihar felkötörcsögte a tó vizét, mely elnyelte mindhármukat. — A Harwich és Howard kerületekben tojásnagyúgu jég esett, Ridgton vidékén százezer dolláros a kár, Stratfordon és másutt azonban késett csapadékok biztosított a gazdáknak az ítéletidő.

A DUKOBOROK saskatchewanon telepített nem messze gyanus körülírt nyak között legett a White Sand folyó híja. A közeli Yorkton városát Mikádo teleppel szeszekötözt közti hid 40 láb magas fenyőszőlő-ágról írtat ismeretlen tetesek felgyújtották, mire a 80 láb hosszú vasszerkezet irtózatoss robbajjal zuhant a folyóba.